

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата медичних наук, доцента кафедри урології НУОЗ України імені П.Л. Шупика **Бойко Андрія Івановича** на дисертаційну роботу Постола Ярослава Миколайовича на тему: «Комбінація ендоскопічних методів в лікуванні складних форм нефролітіазу», подану до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня доктор філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» до разової спеціалізованої вченої ради, утвореної при Національному університеті охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Науковий керівник: Сагалеви́ч Андрі́й Ігорови́ч, доктор медичних наук, професор кафедри урології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика.

Актуальність теми дисертації

Сечокам'яна хвороба є одним із найчастіших урологічних захворювань. Останні десятиліття спостерігається зростання її поширеності, що пов'язано з урбанізацією, змінами у способі життя, харчуванні, глобальним потеплінням, а також підвищенням частоти ожиріння та метаболічного синдрому. Значна частина пацієнтів із нефролітіазом потребує хірургічного лікування, особливо при наявності великих або складних конкрементів.

Перехід до малоінвазивних методик, зокрема дистанційної ударно-хвильової літотрипсії (ДУХЛ), перкутанної нефролітотрипсії (ПНЛ) та ретроградної інтратренальної хірургії (РІРХ), дозволив значно покращити результати лікування та зменшити ризик ускладнень. Проте навіть ці методи мають певні обмеження при лікуванні складних каменів, які вимагають комплексного підходу.

Комбіновані ендоскопічні втручання є перспективним напрямом у сучасній урології, що дозволяє оптимізувати лікування пацієнтів із великими та множинними каменями. Поєднання перкутанної нефролітотрипсії з антеградною або ретроградною гнучкою нефролітотрипсією підвищує

ефективність операцій, дозволяє зменшити кількість необхідних доступів і знижує ризик пошкодження паренхіми нирки.

Подальше вдосконалення хірургічних методик, розробка оптимальних алгоритмів застосування комбінованих ендоскопічних технологій та їх впровадження в клінічну практику є актуальним завданням, яке сприятиме покращенню результатів лікування пацієнтів із нефролітіазом.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Наукова робота виконана у відповідності з планом науково-дослідної роботи кафедри урології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика за темою «Розробка та удосконалення заходів підвищення ефективності малоінвазивного лікування хворих з каменями верхніх сечових шляхів» (номер державної реєстрації 0122U000466), термін 2021-2024р.

Наукова новизна дисертаційної роботи

Дослідження спрямоване на визначення ефективності комбінованих ендоскопічних методів лікування нефролітіазу, зокрема поєднання монодоступної міні-ПНЛ з гнучкою антеградною або ретроградною нефролітотрипсією. Проведено порівняльний аналіз ефективності та безпечності цих підходів у порівнянні з мультидоступною міні-ПНЛ. Визначено ключові фактори, що впливають на успіх комбінованої ендоскопічної хірургії при складних формах сечокам'яної хвороби. Доведено, що використання антеградної та ретроградної ендоскопічної комбінованої інтратренальної хірургії є безпечним та ефективним. Сформульовано рекомендації щодо вибору оптимальної тактики лікування залежно від клінічного випадку.

Практичне значення дисертаційної роботи

У ході дослідження ідентифіковано ключові фактори, що впливають на вибір оптимальної методики ендоскопічного лікування складних форм нефролітіазу, що сприяє підвищенню ефективності та безпечності оперативних втручань. Отримані результати мають високу практичну значущість для

урологів і можуть бути безпосередньо застосовані в їхній клінічній роботі. Крім того, напрацьовані матеріали доцільно використовувати у процесі навчання лікарів у закладах післядипломної освіти для підготовки фахівців у сфері урології. Впровадження результатів дослідження вже здійснено у практику урологічних відділень медичних установ м. Києва.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, заснованим на великому масиві клінічних даних, зібраних у процесі ендоскопічного лікування 146 пацієнтів із ускладненими формами нефролітіазу. Всі етапи обстеження та лікування були проведені відповідно до визначеної мети та поставлених завдань.

Для оцінки результатів застосовано сучасні методи статистичної обробки, що забезпечило високу точність та об'єктивність аналізу. Висновки, викладені в дисертації, є науково обґрунтованими, повністю відповідають завданням дослідження та підтверджені отриманими даними.

Оцінка змісту оформлення та обсягу дисертації

Дисертація виконана відповідно до чинних вимог та оформлена українською мовою. Основний текст роботи охоплює 166 сторінок і включає вступ, огляд літератури, розділ із матеріалами та методами дослідження, два розділи з результатами, їх узагальнення, висновки, практичні рекомендації та додатки. Робота містить 8 таблиць і 51 ілюстрацію. У списку використаної літератури нараховується 145 джерел, з яких 136 англomовні та 9 – кириличні.

У вступному розділі автор обґрунтовує актуальність теми, формулює мету та завдання, визначає наукове і практичне значення дослідження, описує власний внесок у наукову проблему та перелічує публікації, підготовлені за темою роботи.

Перший розділ містить аналіз наукових даних про сучасні підходи до ендоскопічного лікування нефролітіазу, включно з комбінованими методиками. У другому розділі розглянуто характеристику досліджуваних пацієнтів,

використані методи діагностики, морфометричні особливості каменів та способи статистичної обробки.

Третій розділ детально описує проведення мультидоступної міні-ПНЛ, а також антеградної та ретроградної комбінованої інтраренальної хірургії. Четвертий розділ містить результати лікування пацієнтів, оцінку ефективності методів, особливості доступу та аналіз їхньої безпечності.

Оцінка технічних аспектів включала аналіз положення пацієнта, кількості доступів, висоти перкутанних трактів, вибору чашки для проколу, а також способів дренування нирки. Параметри безпечності базувалися на рівнях креатиніну та гемоглобіну до і після операції, що дозволило оцінити функціональні зміни нирки й обсяг крововтрати. Больовий синдром оцінювався за ВАШ, ускладнення – за шкалою Clavien-Dindo, а також враховувалася тривалість госпіталізації.

Оцінка ефективності включала такі показники, як тривалість оперативного втручання, швидкість екстракції конкрементів, рівень повного очищення нирки (SFR) та потреба у повторних маніпуляціях.

У фінальному розділі роботи здійснено комплексний аналіз отриманих даних, їх узагальнення та систематизацію. Також наведено порівняльну характеристику отриманих результатів та зроблено підсумкові висновки дослідження.

Висновки підтверджують досягнення поставлених завдань, базуються на достовірних статистичних даних і є повністю обґрунтованими.

Повнота викладених матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті

За матеріалами дисертації опубліковано 4 статі, з них: 1 – стаття в науковому виданні, що входить до міжнародної наукометричної бази Web of Science, 3 – статті в наукових виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus.

Апробація результатів дисертації

Основні положення та результати роботи були представлені та обговорені на наукових форумах, пленумах і науково-практичних конференціях: конгрес асоціації урологів України – «Тандем перкутанної літотрипсії та гнучкої пієлоскопії» (м. Київ, 17-19 червня 2021 р.); 38-й конгрес ЕАУ – «The modified technique of totally tubeless percutaneous nephrolithotomy with a safety suture thread» (Milan, Italy, 10-13 березня 2023 р.); конгрес асоціації урологів України – «Поєднання однократної міні-ПНЛ з антеградною або ретроградною гнучкою нефроскопією в лікуванні нефролітіазу» (м. Київ, 15-17 червня 2023 р.); Галицькі урологічні читання – «Міні ПНЛ проти РІРХ» (м. Львів, 04-05 жовтня 2024 р.).

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертаційної роботи

Принципових зауважень щодо поданого, викладеного у дисертації матеріалу немає. В роботі зустрічаються окремі технічні та стилістичні неточності. Зазначені недоліки не знижують загального позитивного враження від дисертації і не мають суттєвого значення.

Запитання для дискусії

1. Чи завжди для забезпечення ретроградного доступу ви використовували сечовідний інтродюсер?
2. Який діаметр гнучкого інструменту ви використовували? Як часто не вдавалося забезпечити ретроградний доступ?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Постола Ярослава Миколайовича на тему: «Комбінація ендоскопічних методів в лікуванні складних форм нефролітіазу», котра подана на здобуття наукового ступеня доктор філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність 14.01.06 «Урологія»), присвячена актуальній проблемі, є закінченим науковим дослідженням, містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати,

що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – підвищення ефективності та безпечності ендоскопічного лікування пацієнтів зі складними формами нефролітіазу.

Представлена дисертація за своєю актуальністю, обсягом дослідження, ґрунтовністю наукових положень, науковою новизною, практичним значенням та висновкам відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 №44 та Наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Постол Ярослав Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Рецензент

Доцент кафедри урології

НУОЗ України імені П. Л. Шупика

кандидат медичних наук

Андрій БОЙКО

